

TASVIRIY SAN'AT FANI DARSЛИKLARINING AFZALLIKLARI VA 5E MODEL HAQIDA TUSHUNCHALAR

*Namangan viloyati Pedagogik mahorat markazi tasviriy san'at va
chizmachilik fani o'qituvchisi*

Azimov Mirzo Maxmud Mirzabaxrom o'g'li

Annotatsiya:

Ushbu maqolada tasviriy san'at fani darsliklarining o'quvchilarning estetik didi va ijodiy salohiyatini shakllantirishdagi o'rni, shuningdek, zamonaviy dars jarayonida samarali foydalanilayotgan 5E modeli haqida fikr yuritiladi. Darsliklarning afzalliklari, mazmuniy tuzilmasi va o'quvchilarni faol o'rganishga undashdagi roli ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: odiy fikr , qobiliyat , ta'lim, sinf, dars., darslik,hajm,innovatsiya

Аннотация:

В данной статье рассматривается роль учебников изобразительного искусства в формировании эстетического вкуса и творческого потенциала учащихся, а также эффективное использование модели 5Э в современном учебном процессе. Рассматриваются преимущества учебников, структура их содержания и роль в мотивации учащихся к активному обучению.

Ключевые слова: обыденное мышление, способность, образование, класс, урок, учебник, объем, инновация

Annotation:

This article discusses the role of textbooks of fine arts in the formation of students' aesthetic taste and creative potential, as well as the 5E model effectively used in the modern teaching process. The advantages of textbooks, their content structure and role in motivating students to actively learn are considered.

Keywords: ordinary thought, ability, education, class, lesson, textbook, volume, innovation

Kirish

Zamonaviy ta'lim jarayoni o'quvchilarni faollikka, mustaqil fikrlashga, ijodiy yondashuvga undashni talab etadi. Bu borada tasviriy san'at fani alohida ahamiyatga ega bo'lib, o'quvchilarning estetik dunyoqarashini shakllantirish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni anglashda muhim vositaga aylanadi. Bu fanni o'rgatishda darsliklar asosiy o'quv metodik manba sifatida xizmat qiladi. Yana bir muhim jihat – bu darslarni tashkil etishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni, xususan, 5E modelini qo'llashdir.

Asosiy qism

Tasviriy san'at fani darsliklarining afzalliklari

Tasviriy san'at darsliklari ta'lim jarayonida bir nechta muhim vazifalarni bajaradi:

Tizimli bilim beradi: Darsliklar o'quvchilar yoshiga mos, bosqichma-bosqich bilim berishga mo'ljallangan. Har bir sinfda o'rgatiladigan mavzular ketma-ketligi aniqlik bilan tuzilgan.

Ijodiy fikrlashni rivojlantiradi: Rasm chizish, ranglar bilan ishlash, kompozitsiya yaratish kabi topshiriqlar orqali o'quvchi o'zining ichki dunyosini ifodalashga o'rganadi.

Estetik tarbiya beradi: Darslikda berilgan mashhur san'at asarlari, milliy bezaklar, hunarmandchilik namunalari orqali o'quvchining estetik didi shakllanadi.

Milliy qadriyatlarni singdiradi: O'zbek xalq amaliy san'ati, tarixiy yodgorliklar va ulug' rassomlar ijodi darslik mazmuniga singdirilgan. Bu esa milliy o'zlikni anglashda katta ahamiyat kasb etadi.

Ko'rgazmali va amaliy yondashuvlar: Darsliklar nafaqat nazariy ma'lumot, balki amaliy topshiriqlar, misollar, rasm namunalarini ham o'z ichiga oladi.

5E modeli haqida umumiy tushuncha

5E modeli – bu konstruktiv yondashuvga asoslangan zamonaviy pedagogik model bo'lib, o'quvchini markazga qo'yadi va uni bilimni faol egallovchi subyekt sifatida ko'radi. Model quyidagi besh bosqichdan iborat:

1. Engage (Jalb qilish):

Dars boshida o'quvchilarning e'tiborini mavzuga jalb qilish, motivatsiyani oshirish uchun turli san'at namunalaridan foydalaniladi. Masalan, mashhur rasm yoki milliy naqsh namunasini ko'rsatish orqali mavzu muhokamasi boshlanadi.

2. Explore (O'rganish):

O'quvchilar rasm chizish, ranglarni aralashtirish, shakllar yasash kabi faoliyatlar orqali yangi bilimlarni mustaqil ravishda kashf etadilar.

3. Explain (Tushuntirish):

O'qituvchi yoki o'quvchilar yangi mavzuga oid tushunchalarni ifodalaydi. Bu bosqichda terminlar, san'at uslublari, texnikalar tushuntiriladi.

4. Elaborate (Kengaytirish):

O'quvchilar o'rgangan bilim va ko'nikmalarni yangi vaziyatlarda qo'llaydi. Masalan, o'z kompozitsiyasini yaratish, boshqa madaniyatlarning san'atiga qiyosiy tahlil qilish.

5. Evaluate (Baholash):

Dars so'ngida o'quvchilarning ishi baholanadi. Baholash nafaqat o'qituvchi tomonidan, balki o'quvchining o'z-o'zini baholashi yoki tengdoshlari bahosi orqali ham amalga oshiriladi.

Xulosa

Tasviriy san'at fani o'quvchilarning ijodiy salohiyatini ochishda, estetik tarbiyasini shakllantirishda, milliy madaniyat va san'atga bo'lgan qiziqishni uyg'otishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayonda darsliklar asosiy tayanch manba bo'lib xizmat qilsa, 5E modeli esa darslarni qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. O'quvchilarni faollikka, mustaqil fikrlashga undash orqali tasviriy san'at darslari zamonaviy talablarga mos holda tashkil etilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar:

O'zbekiston Respublikasi umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun tasviriy san'at darsliklari (1–9-sinflar).

Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat (O'qituvchilar uchun qo'llanma), T.: 2020.

Bybee, R. W. et al. (2006). The BSCS 5E Instructional Model: Origins and Effectiveness. Colorado Springs, CO: BSCS.